

UZASADNIENIE

(w zakresie pkt 2 postanowienia)

Decyzją z dnia 4 listopada 2022 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że M. P. jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od dnia 1 marca 2018 roku.

(decyzja – k. 45-47 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Odwołanie od w/w decyzji wniosła M. P., wnosząc o jej uchylenie, przeprowadzenie przez Sąd postępowania dowodowego – z dokumentów, z przesłuchania strony.

(odwołanie – k. 3-5)

W odpowiedzi na odwołanie, organ rentowy wniosł o oddalenie odwołania podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

(odpowiedź na odwołanie – k. 24-25)

Pismem z dnia 10 sierpnia 2023 roku, skarżąca cofnęła odwołanie od decyzji ZUS z dnia 4 listopada 2022 roku, wnosząc o nieobciążanie jej kosztami postępowania, na podstawie art. 102 k.p.c.

Żądanie cofnięcia odwołania wnioskodawczyni motywowała faktem wydania, w stosunku do niej, decyzji organu rentowego z dnia 31 stycznia 2023 roku, stwierdzającej, że jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność będąca współnikiem jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu oraz wypadkowemu w okresie od dnia 28 lutego 2018 roku i określającej podstawę wymiaru składek, o której dowiedziała się dopiero w trakcie rozprawy w dniu 2 sierpnia 2023 roku. Skarżąca podniosła także, że skorzystanie przez nią, z dobrodziejstwa przepisu art. 102 k.p.c. uzasadnione jest jej trudną sytuacją majątkową, która uległa pogorszeniu, na skutek wydania przez organ rentowy, również, decyzji z dnia 24 maja 2023 roku, określającej wysokość jej zadłużenia.

(pismo – k. 120-120 verte)

Pismem z dnia 5 września 2023 roku ZUS oświadczył, że wyraża zgodę na cofnięcie przez wnioskodawczynię odwołania od decyzji z dnia 4 listopada 2022 roku, a także wniosł o umorzenie postępowania i zasądzenie od wnioskodawczyni kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych prawem tj. w kwocie 180 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzone do dnia zapłaty.

Zdaniem ZUS, w niniejszej sprawie, brak jest podstaw do zastosowania względem wnioskodawczyni art. 102 k.p.c. Wnioskodawczyni podkreśliła, że nie wiedziała o wydanej decyzji z dnia 31 stycznia 2023 roku. Jednak co istotne, przed Sądem Okręgowym w Łodzi zawisła sprawa z odwołania Wnioskodawczyni pod sygn. akt: VIII U 1301/23, gdzie do akt administracyjnych została załączona decyzja organu rentowego. W niniejszej sprawie Wnioskodawczynię reprezentował profesjonalny pełnomocnik, tym samym, gdyby strona zapoznała się z aktami organu rentowego wiedziałaby, że została wydana w dniu 31.01.2023 r.

decyzja. Z tego prawa jednak strona nie skorzystała. Tym samym, w ocenie organu rentowego, brak jest podstaw do zwolnienia, wnioskodawczyni, z obowiązku ponoszenia kosztów

(pismo – k. 124-124 verte)

Pismem z dnia 12 września 2023 roku występujący w imieniu zainteresowanej profesjonalny pełnomocnik oświadczył, że wyraża zgodę na cofnięcie przez wnioskodawczynię odwołania od decyzji ZUS z dnia 4 listopada 2022 roku i nie wnosi o obciążanie skarżącej kosztami postępowania.

(pismo – k. 128)

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył co następuje:

W postępowaniu cywilnym (w tym, także, w postępowaniu odrębnym, w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych) obowiązuje zasada odpowiedzialności za wynik procesu, wynikająca z art. 98 § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem, strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez radcę prawnego zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach (art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c.).

W niniejszej sprawie, Sąd Okręgowy nie obciążył ubezpieczonej kosztami procesu opierając się na **treści art. 102 k.p.c.**, zgodnie z którym, w wypadkach szczególnie uzasadnionych, sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy: „zastosowanie przez Sąd art. 102 k.p.c. powinno być oceniane w całokształcie okoliczności, które uzasadniałyby, odstępstwo od podstawowych zasad, decydujących o rozstrzygnięciu, w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należą, zarówno, fakty, związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty, leżące na zewnątrz procesu, zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej). Należy także podkreślić, iż „art. 102 k.p.c. nie wymaga, żeby strona wygrywająca sprawę, na rzecz której nie został zasądzony zwrot kosztów procesu, postępowała niewłaściwie lub żeby można jej było przypisać jakąkolwiek inną postać winy” (postanowienie SN z dnia 7.01.1982 r., CZ 191/81).

Przepis art. 102 k.p.c. ustanawia zasadę słuszności, jest rozwiązaniem szczególnym, niepodlegającym wykładni rozszerzającej, wykluczającym stosowanie wszelkich uogólnień, wymagającym do swego zastosowania wystąpienia wyjątkowych okoliczności. Do okoliczności branych pod uwagę przez sąd przy ocenie przesłanek zastosowania dyspozycji omawianego przepisu według doktryny jak już wskazano zaliczyć można nie tylko te związane z samym przebiegiem postępowania, lecz, także, dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony. Istotnie sama tylko sytuacja ekonomiczna strony przegrywającej, nawet tak niekorzystna, że strona bez uszczerbku dla utrzymania własnego i członków rodziny nie byłaby w stanie ponieść kosztów, nie stanowi podstawy zwolnienia - na podstawie art. 102 k.p.c. - z obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi, jednakże można zastosować dobrodziejstwo z art. 102 k.p.c. jeżeli na rzecz strony przemawiają dalsze szczególne okoliczności, które same mogłyby być niewystarczające, lecz łącznie z trudną sytuacją ekonomiczną wyczerpują znamiona wypadku szczególnie uzasadnionego (patrz. postanowienie SN z dnia 8 grudnia 2011 r., IV CZ 111/11, LEX nr 1119554).

Kwestia przyjęcia przez Sąd, że, w sprawie, wystąpiły określone, w tymże przepisie, „szczególne okoliczności”, należy do swobodnego, choć, oczywiście - nie dowolnego - uznania Sądu. A zatem, do jego dyskrecyjnej władzy należy rozstrzygnięcie, czy, w konkretnym przypadku, w ocenie sądu rozpoznającego sprawę, wystąpiły przesłanki do zastosowania art. 102 k.p.c. Jak bowiem wynika z orzecznictwa, ustawodawca nie konkretyzuje pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych, pozostawiając ich kwalifikację, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy, sądowi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 1973 r., II CZ 210/73). Chodzi zatem o sytuacje wynikające z charakteru żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenia dla strony i subiektywne przekonanie strony o zasadności roszczenia (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 8 października 2015 r. I ACa 422/15, za: LEX nr 1927618).

Wnioskodawczyni, jako cofająca odwołanie, jest bezspornie stroną przegrywającą proces, jednak, uwzględniając okoliczności cofnięcia pozwu oraz sam przebieg procesu, Sąd uznał, że należy zastosować, wobec niej, art. 102 k.p.c. Podstawą do odstąpienia od obciążania wnioskodawczyni kosztami zastępstwa procesowego, poniesionymi przez pozwany organ rentowy, należy upatrywać - w specyfice dochodzonego roszczenia. W sprawach o analogicznych

stanach faktycznych, (dot. niemalże jednego wspólnika spółki), zapadały różne orzeczenia, zatem, odwołująca się, mogła mieć – subiektywne - przekonanie, że jej żądanie zostanie uwzględnienie.

Ponadto, w piśmie procesowym z dnia 10 sierpnia 2023 roku skarżąca podnosiła, że o wydaniu w stosunku do niej przez ZUS decyzji 31 stycznia 2023 roku dowiedziała się dopiero w trakcie rozprawy w dniu 2 sierpnia 2023 roku. Niezwłocznie zatem, po uzyskaniu w/w informacji istotnej z punktu widzenia prowadzenia postępowania, wnioskodawczyni podjęła decyzję o cofnięciu odwołania. W takim wypadku bez wątpienia, wnioskodawczyni nie miała faktycznej woli prowadzenia dalej w tym przedmiocie sporu. W niniejszej sprawie, organ rentowy, natomiast, błędnie wywodził, że odwołująca się, jest reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, radca prawny P. N. występował w imieniu - płatnika składek, nie zaś wnioskodawczyni.

Odnosnie, zaś, sytuacji majątkowej ubezpieczonej, to w istocie nie jest to okoliczność, która sama w sobie usprawiedliwiałaby odstępianie od kosztów procesu. Natomiast, należało wziąć pod uwagę, że decyzją z dnia 24 maja 2023 roku, określono zadłużenie wnioskodawczyni z tytułu składek wobec ZUS, co mogło uczynić jej sytuację majątkową trudną.

Tym samym, trudna sytuacja materialna wnioskodawczyni, połączona z innymi szczególnymi okolicznościami, dotyczącymi tj. charakterem i przebiegiem postępowania sprawy dawała podstawę do zastosowania względem skarżącej art. 102 k.p.c.

Z powyższych motywów, **na podstawie art. 102 k.p.c.** orzeczono jak w punkcie 2 sentencji postanowienia.